

Таким чином, співпраця викладачів технічних дисциплін з викладачами кафедри мовної підготовки дозволяє знаходити методи та способи викладання, які допомагають мінімізувати вплив мовних факторів на засвоєння програмного матеріалу з профільних дисциплін.

Література:

1. Рижченко О. Поєднання аспектного підходу та міжпредметних зв'язків у викладанні англійської мови у технічному вищому навчальному закладі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 75. Т.3 2024. С. 161-166.
2. Шаргун Т.О., Бушко Г.О., Мосіна Ю.С. Сучасні аспекти викладання англійської мови в технічних закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 70, Т. 4. С. 205-210.

Духовність як основа становлення особистості студента

Флегонтова Н.М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
ПВНЗ «Київський медичний університет»
м. Київ, Україна
e-mail: n.flegontova@kmi.edu.ua*

Ляліна О.О.

*старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
ПВНЗ «Київський медичний університет»
м. Київ, Україна
e-mail: o.lialina@kmi.edu.ua*

Майбутнє української держави значною мірою залежить від рівня виховання духовності і культури підрастаючих поколінь і кожної людини. В умовах повномасштабної війни, що її розв'язала Росія, особливо яскраво проявилася криза виховання, яка виявляється у знеціненні духовності, низькій культурі суспільства, проявах жорстокої поведінки.

Сьогодні про духовність багато чуємо із засобів масової інформації, проте кожна інформація має своє тлумачення цього поняття. Чільне місце проблема

духовності посідає в педагогіці, яка не лише окреслює шляхи розвитку сучасної освіти й виховання, визначає засоби й методи формування певних компетентностей особистості, але й прищеплює і розвиває в неї відповідні якості, риси характеру й поведінки.

В основних законодавчих актах і нормативно-правових документах у галузі освіти України (Закон України «Про вищу освіту» [1], Закон України «Про освіту» [2] та ін.) наголошується на вихованні духовності особистості як важливому завданні усієї системи освіти та її інститутів.

Система будь-якої національної освіти має бути спрямована на соціокультурне виховання, що не тільки змінить і збагатить молоду людину як носія мови національної культури, але й зробить її всебічно розвиненою і духовно, й емоційно. «Рідне» і «чуже» зближуються між собою. Це не впливає на національну свідомість, не «виснажує» національних почуттів, а навпаки, дозволяє краще поцінувати «своє» у порівнянні з іншим.

Працюючи зі студентами-іноземцями, ми пам'ятаємо національні особливості їхньої культури та виховання і не забуваємо знаходити точки дотику з культурою українською. Наш час, на превеликий жаль, позначений девальвацією духовних і культурних цінностей, зневагою до рідної культури та історико-культурних традицій. Сучасна інформаційно-технологічна цивілізація поступово знецінює духовно-культурну цінність виховання та освіти. Безумовно, на поведінку сучасної молоді впливають не лише сучасні технології, певні «свободи», а й традиційне виховання, релігія, що виступає основним важелем у соціальній адаптації та подальшому становленні особистості (особливо це відчутно серед студентів-мусульман). При цьому слід визначити шанобливу толерантність у поведінці іноземних студентів: ввічливе ставлення до людей старшого віку, викладачів, однокурсників, що говорить про високий рівень виховання.

В умовах глобалізації проблема взаєморозуміння, відкритості, діалогу культур представляється особливо важливою, оскільки останній може бути

розглянуто в якості найважливішого засобу збереження і виховання духовності. У ході культурного діалогу відбувається процес спілкування і взаємозбагачення духовним досвідом, своєю духовністю. Лише духовний педагог може виховати духовного учня, він передає йому свій дух і досвід.

Необхідно зауважити, що студенти-іноземці відкриті до нашої культури. Вони відвідують музеї, театри, читають українську літературу, охоче беруть участь у проведенні культурних заходів у позааудиторний час. Студенти виявляють зацікавленість у бесідах на морально-етичні теми, полілогах про духовні цінності, культуру, звичаї та традиції українського народу і народів світу. Такі етнокультурні паралелі сприяють кращому взаєморозумінню та зближенню молоді. Залучаючи студентів-іноземців до українського мистецтва (починаючи з форм, близьких до їхнього сприйняття), бачимо, як вони занурюються в духовну культуру нашої країни. Тут величезну роль відіграє освітнє середовище, яке сприяє ознайомленню з українськими реаліями і має вплив на розвиток духовного досвіду студентів-іноземців, перетворюючи їх на суб'єкт освітньої діяльності, що впливає на розвиток їх власної духовності. З українською поезією, народними піснями засвоюється дух української культури. Відбувається тонка взаємодія у сфері духовності: молода людина проникає в *українську* культуру, а в її свідомість проникає *український* дух.

Підґрунтям нашої культури є мова. І жоден з культурних напрямів неможливий без її участі. Сьогодні активно заявляють про себе етнодизайн, етностиль у високій моді, музиці, малярстві. Та незмінною залишається мова, що глибоко проросла своїм корінням в історію та свідомість народу. Слід зауважити, що українська мова за силою своїх виражальних можливостей не поступається перед іншими мовами і сприяє формуванню національної свідомості духовно багаті людини. Саме вона виступає найважливішим джерелом інтелекту та духовно-емоційної сфери особистості через її органічний зв'язок з національними традиціями [3].

На початковому етапі навчання студентів-іноземців пріоритети надаються вивченню української мови, а отже, це – можливість заглибитися в культуру країни навчання, її традиції, звичаї. Але для цього потрібно зацікавити студента, показати всю красу і принади української мови, головне багатство народу, за допомогою чого ми занурюємося в освітнє середовище і пізнаємо світ [5].

Значна увага приділяється вивченню тематичних лексичних одиниць. Адже мова є невід'ємним елементом культури, що дозволяє зіставляти, порівнювати, співвідносити культури. Мова, з одного боку, – це невід'ємна складова світової та національної культур, а з іншого – засіб прилучення до культур інших націй та народів. Мова, лексика, фразеологія не лише відображають «картину світу», суспільну свідомість, але й здійснює деякий вплив на формування свідомості людини, на усвідомлення особливостей рідної мови.

У нашій практиці навчання української мови носить лінгводидактичну й українознавчу спрямованість, органічне поєднання форм аудиторної і позааудиторної роботи для розкриття можливостей кожного студента опанувати іншою, такою несхожою на його рідну, мовою.

На нашу думку, вивченню української мови сприяє розучування і виконання народних пісень, читання віршів українських поетів, коли милозвучність мови, її мелодика сприймається не тільки розумом, але й емоційно чуттєво. Це пробуджує інтерес до творчості.

Виходячи з усіх постулатів, незаперечним є висновок, що педагогічна діяльність буде результативною, якщо вона реалізується у взаємодії (викладач-студент) і має смислоутворювальне ставлення людини до світу, іншої людини і до самого себе. Викладач бачить мету своєї діяльності у створенні духовного простору, де незмінна сутність людини пов'язана з цінностями і смислами. Бо духовність – основоположний принцип існування високорозвиненого гуманного суспільства, це загальне для всіх і те, що об'єднує всіх, це звернення

до розуму (раціо) і серця (емоцій). Але тільки духовний викладач може домогтися поставленої мети. Він, викладач, залучаючи студентів до світу мистецтва, культури передає разом зі знанням частинку свого серця, своєї душі, українського духу, який проникає в душі студентів і стає їхньою духовністю [7].

Духовність – основа становлення особистості. Студент формується як особистість, насамперед, унаслідок засвоєння та сприйняття тієї суми гуманітарних знань, яку накопичено людством, і тільки збагачений цими знаннями він зможе доцільно використовувати власні соціокультурні та духовні якості [4].

Залучення студентів-іноземців до української культури, розвиток духовних потреб особистості засобами репродуктивної і творчої діяльності, набуття ними духовного досвіду сприяють становленню особистості – висококультурної людини і професійно грамотного фахівця, здатного самостійно застосовувати свої знання. Засобами української мови ми сприяємо розвитку людини духовно багатой, моральної, патріотично налаштованої, толерантної до інших культур і народів.

Література:

1. Закон України «Про вищу освіту»: чинне законодавство станом на 01.10.2014р. (2014). Київ: Алерта
2. Верховна Рада України. (2017). Закон України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017 р. Режим доступу: [http s://u.to/z 3NhFA](http://u.to/z3NhFA)
3. Зязюн І. А. Естетичні засади розвитку особистості / І. А. Зязюн // Мистецтво у розвитку особистості: монографія / за ред., передмова та післямова Н. Г. Ничкало. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006.
4. Кевішас И., Отыч Е.Н., Растрьгина А.Н. The becoming of a personality of a student in the context of the spirituality of upbringing / Й.Кевішас, А.Растрьгіна, О.Отіч // Мистецтво і освіта. – 2017. – №3. – С.2-5.
5. Онкович Г.В., Флегонтова Н.М., Ляліна О.О. Розвиток базових компетентностей студентів на заняттях з української мови як іноземної // Мова і спеціальність: актуальні проблеми навчання іноземців у закладі вищої освіти: збірник матеріалів III Міжнародної науково-методичної конференції, Харків 14-15 травня 2020 р.– Харків: ХНУРЕ, 2020. – 534 с.: Харків, ХНУРЕ, 2020. – С.319 - 332.
6. Флегонтова Н.М. Українська культура як засіб входження іноземних студентів у духовну культуру України // Доуніверситетська підготовка: інновації, виклики, перспективи, Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю, 21 травня 2019 р. КДУ ім. Т. Шевченка.
7. Флегонтова Н.М. Формування духовних цінностей у студентів-іноземців у процесі

вивчення української мови як іноземної Неперервна педагогічна освіта XXI століття: зб. матеріалів XVII Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / [наук. ред.: Г.І. Сотська, М. П. Вовк].- Вип. 3 (15) – К.: Талком, 2020. – 284 с. (С. 79 – 81).

8. Флегонтова Н.М. Освітнє середовище як чинник формування духовного досвіду студентів-іноземців. Горизонт духовності виховання: колективна монографія/The Horizon of Spirituliti Edukation collective monograph. Уклали й підготували Йонас Кевішас та Олена М. Отич. Вільнюс, Zuvedra, 2019. – 584 с. (С.493 – 502).

On the Teaching of Specialized Subjects to International Students in Engineering Education in Azerbaijan

Vugar Sabir oghlu Mustafayev

Associate Professor, Department of Mechanics

Mingachevir State University

Mingachevir, Azerbaijan

e-mail: vuqar.mustafayev@mdu.edu.az

Leyla Vugar gizi Ismayilzada

Lecturer, Department of Information Technologies

Mingachevir State University

Mingachevir, Azerbaijan

e-mail: leyla.ismayilzada@mdu.edu.az

In the 21st century, globalization has become a defining force shaping the dynamics of higher education worldwide. One of the most prominent manifestations of this global transformation is the increasing adoption of English Medium Instruction (EMI) in non-English speaking countries. EMI refers to the use of English as the language of instruction for academic subjects, particularly in higher education institutions where English is not the primary language. As nations strive to internationalize their educational systems, EMI programs are being introduced not only to attract international students but also to enhance the global competitiveness of domestic graduates. According to Mammadova (2023), the global shift toward EMI